

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 3. Nihil sit casu, aut fortuitò.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

3. cum modum, eas ordinatè, & feliciter, exequendi, suggerit. 4. cum obstacula, & obfistentes studiis nostris, amovet &c. Cornelius hic.

Ex Patribus.

Divinà providentiâ pulchrè omnia moderante, ita universa generationum series ab Adam usque ad finem sæculi administrantur, tanquam unius hominis à pueritiâ usque ad senectutem temporis sui tractum ætatis gradibus terminantis. S. August. lib. 83. quæst. 9. §. 3.

Si navigium sine gubernatore non persisteret, sed facillè submergeretur; quomodo subsisteret Mundus tantum temporis gubernante nemine? Et nè quid plus dicam: navigium Mundum esse puta; remonem, suppositam terram; velum, cælum; vectores, homines; mare, subjectam abyssum: quomodo ergo tantò naufragium tempore non esset factum? S. Chrysof. hom. 10. ad pop. Ant.

Corporum, quæ generationi, & corruptioni, obnoxia sunt; compositio, quæ semper custoditur, providentiam esse magnopere ostendit: siquidem in omni particula corporis providentiæ præmeditatio opparet. S. Gregor. Niss. l. 8. de provid. c. 1.

Si perfecta omnia, si robusta, si nullius indiga, gigneret, & proferret natura; profectò aboleretur pietas, ingenium deficeret, ars periret &c. S. Chrysol. l. 132.

Sicut, si aliquis videret sagittam directè tendere ad certum signum; quamvis sagittantem non videret, cognosceret statim, quòd dirigeretur à sagittante. Ità cum videamus res naturales absque cognitione tendere ad certos fines; possumus pro certo cognoscere, quòd operantur ex voluntate alicujus dirigentis, quem dicimus Deum. S. Thom. Aqu. in ep. 1. Cor. 15. Lect. 5.

§. III.

Nihil sit casu, aut fortuitò.

Ex Veteri.

Putea, cui ego dixero. &c. Gen. 24. 14.

Hæc secum loquebatur servus; & ecce apparet virgo Rebecca. Putas, hæc casu fiebant? absit. Veniebat Rebecca ad fontem, ad servum Isaac; qualem, qui ex illa, & Isaac, nasciturus erat, venire præscriperat. Bæza t. 2. l. 6. c. 3. §. 8.

Non casu Moyfès Ex. 2. 3. 6. in viminea fiffella expositus, à filia Pharaonis inventus, & adoptatus est. Non casu fiebat, quòd maximè casu factum videbatur 4. Reg. 13. 21. ut cadaver metu latronum projiceretur in sepulchrum Elisei, cujus ossa cum attigisset, homo ille sepeliendus revixit. Nec casu rex Achab. 2. Paral. 18. 33. inter cervicem, & scapulas, læsus est: *accidit autem & unus e populo sagittam in incertum jaceret.* Certissima Dei manu ferebatur hoc telum. Non casu horundines Tobia 2. 11. domum involabant, virum optimum visu privabant: *hanc tentationem ideo permisit Dominus evenire illi, ut posteris daretur exemplum patientia.* v. 12. Drexelius Heliotr. l. 5. c. 4. §. 2.

Omnia in sapientia fecisti. Pf. 103. 24. In his, quæ à Deo proficiuntur, nihil à ratione alienum, nihil inordinatum, aut fortuitum, adinadvertitur. S. Gregor. Nys. lib. in hexam.

Ex Novo.

Non casu factum Luc. 2. 1. ut Christo nasciturò universus orbis ab Augusto describeretur.

Ascendit & Joseph. &c. Luc. 2. 4. DEUS mirabilis & omnium Artifex, omnem habens virtutem, omnia prospiciens. Quando peritus artifex templum sublime, aut domum, vult construere; priùs modellum efficit; postea verò lapides, & ligna, aptari jubet, & à rustico portari lapides. Quòd si ab eo roges, quid portas? respondebit, ad talis domus, vel templi, ædificium. Quòd si quæras, quomodo iste lapis aptandus est? respondebit, id ego ignoro; operis autem præfectus explicabit. Ità Deus permittit hanc descriptionem fieri per manus Octaviani, & Cyrini, quam Dominus dirigit ad utilitatem Universi: quia prædictum fuerat Michæ. 5. 2.

Et tu Bethlehem &c. Ut hoc adimpleatur, fit descriptio; ut Dominus nascatur in Bethlehem. Interroga Octavianum, ut quid hæc descriptio? in meum commodum. Stella hic.

Non casu pastores erant in regione illa, non casu vigilabant. Luc. 2. 8. Altò Dei nascens consilio ibi positi erant. Bæza t. 2. lib. 6. §. 8.

Ecce defunctus efferebatur. Luc. 7. 12. Nihil improvisum Christo accidebat; longè habebat antè omnia prævisa. Non accidit occurfus hic inopinatus: in urbem Naim ideo venit; ut tantò miraculò fidem, nomenque suum, illustraret. Barradius t. 2. l. 8. c. 6. Dom. 15. Pent.

Ad fontem Sichar non casu confedit Christus, cum Samaritana collocuturus. Joan. 4. 5.

Ex Patribus.

Non tibi videantur casibus moveri, quæ verbò Dei in omni motu suo deserviunt. Quòd vult Deus, illuc lucet ignis: illuc fertur nubes; sive pluviam, sive nivem, sive grandinem, portet. Et quare aliquando montem percutiunt fulmina, & non percutiunt latronem? quia fortè adhuc latronis conversionem quarit: & ideo percucitur mons, quia non timet; ut muretur homo, qui timet aliquando. Et tu, cum das disciplinam, terram feris, ut infans expavescat. Quidquid ergo hîc accidit contra voluntatem nostram, noveris non accidere, nisi voluntate Dei, de providentia ipsius, de ordine ipsius, de nutu ipsius, de legibus ipsius. S. August. in Pf. 148.

Si intrares in officinam fortè fabri ferrarij; non auderes reprehendere folles, incudes, malleos. Artifex novit quare, etsi ego non novi. In officina non audet vituperare fabrum; & audet in hoc Mundo reprehendere Deum? Ergo, quemadmodum ignis, grandis, nox, glacies,

glacies, spiritus tempestatis, quae faciunt verbum ejus: Sic omnia, quae vanis videntur in rerum natura temere fieri, non faciunt, nisi verbum ejus: quia non fiunt, nisi iussu ejus. Id. ibid.

Nihil aliud in rebus casum vocamus, nisi cujus ratio, & causa, secreta est: nihilque seu commodi, seu incommodi, contingit in parte, quod non conveniat, & congruat, Universo. Id. l. 1. contra Academicos c. 1.

Fratres, non rogata venit illa, sed iussa: ipse sic fecit eam sibi sibi, qui illam caelesti sententia iussit absolvi. S. Chrysol. l. 93. de Magdalena.

Historia.

Lusitanus miles alea ludens sexcentos aureos amiserat. Tristis, & inops consilii, ad Franciscum confugit. Ille ex veneno medicinam petendam ratus, aleam ab eo poscit, suaque manu permissam reddens, repetere lusum jubet, amissa recuperaturum. Non fessiliti repente mutata fors; secundo usus ludò recuperavit cuncta. Suo recepto ludere pergentem Franciscus inhibuit; nec miles abnuvit: sed beneficii memor salubribus ejus praeceptis impense paruit; quin etiam ultro promissit, se impoiterum nunquam alea lusurum & exitit promissi fides. Quis in hac alea non agnoscat Domini manum, sicut & in alea lulu. Horatius Turcellinus lib. 6. c. 2. in vita S. Franc. Xav. Vide mirabilem divinae Providentiae dispositionem apud Stengelium t. 1. div. Judic. c. 28. fufius relatum.

De puerulo memorat Olaus l. 9. c. 28. cui casus, & Deus, insignem gloriam peperit; quando hoste Groningam, Frisonum urbem oblidente, artem parentis imitari volens filius, igne in tormentum immisso, caput illustrissimi Ducis in obsidione foris milites exhortantis, ferro globò expulso, avulsit, & obsessis quietem peperit. Lusit tunc puer; sed Deus serio egit, qui pueri manum in hostem direxit. Sicut 3. Reg. 22. 34. vir quidam tetendit arcum, in incertum sagittam dirigens, & casu percussit regem Israèl &c. Sagittarius casu, Deus consilio, regem percussit. Stengelius t. 1. Judic. div. c. 25. Plura similia invenies apud Stengelium hic.

§. IV.

Nihil sine causa.

Non est dicere, quid est hoc? aut quid est istud? omnia enim in tempore suo quaerentur. Eccl. 39. 26. *Grac. omnia enim in usus suos creata sunt. Tò quaerentur per metalepsim accipi potest cum Janfenio, pro cognoscantur, vel declarabuntur, ac cognita comprobabuntur, ut ait v. 40. solent homines ignorantes, & superbi, mirari, & judicare, nonnulla Dei opera; quorum ipsi causam, usum, & finem, non intelligunt; quasi inutilia, supervacua, imò impertinentia. Unde dicunt: quid est hoc? aut quid est istud? q. d. quis est hujus, vel illius rei, usus? & finis? quid commodi hoc, illudve, adferet? Retundite eorum ignorantiam, & eorum fastum; cau-*

Polyantha Sacra. Tom. II,

saque subdit: *omnia enim in tempore suo quaerentur, & cognoscantur, & cognita probabuntur.* Cornelius hic.

Videmus, nihil esse in omni Mundo, quod non habeat in se maximam, mirabilemque, rationem. Lactantius l. de ira Dei.

Nemo ex me quarat, cur quidque fiat? Satis est, nihil fieri, nihil gigni; quod non aliqua causa genuerit, atque moverit, S. August. l. 1. de ord. c. 6.

§. V.

Male astris adscribuntur bella. &c.

Videte, ne quis vos decipiat per philosophiam, & inanem fallaciam, secundum traditionem hominum, secundum elementa Mundi; & non secundum Christum. Coloss. 2. 8. S. Ambros. l. 4. hex. c. 4. quomodo Dominus aut bonis praemia proposuit, aut improbis poenas; si facit necessitas disciplinam? & conversationem stellarum curius informat? Quam multos videmus, ereptos criminibus, atque peccatis, in meliorem statum esse conversos: S. August. de Civ. l. 5. c. 7. fatum ponentes, nolunt advertere, quò electo ad seminandum agrum die, tam multa grana in terram simul veniunt, simul germinant, & exorta segete simul herbescunt: & tamen inde spicas, ceteris coavas, alias rubigo interimit, alias aves depopulantur, alias homines avelunt. Quomodo, istis alias constellationes fuisse, dicturi sunt; quos tam diversos exitus habere conspiciunt? Id. de Civ. l. 5. c. 34. de geminis hominibus plurima, plurimumque diversa, monstremus. Nati enim sunt duo gemini. Gen. 25. 25. veterum Patrum memoria, sic alter post alterum; ut posterior plantam prioris teneret. Et tanta in eorum vita fuerunt, moribusque, diversa; tanta in actibus disparitas, tanta in amore parentum dissimilitudo; ut etiam inimicos eos faceret inter se ipsa distantia. Unus à matre diligebatur; unus honorem amisit, alter adeptus est.

§. VI.

Providentia Dei extendit se ad omnia.

Ex Veteri.

Fecit quoque Dominus Deus Aae, & uxori ejus, tunicas pelliceas, & induit eos. Gen. 3. 21. Quid per vestes pelliceas intelligendum? admirari oportet perennem ejus bonitatem: quippe qui etiam delinquentium curam gerat; nec vestimentis necessariis carere nudos permittat. B. Theodoretus q. 39. in Gen.

Mansiunculus in arca facies. Gen. 6. 14. Sept. *nidos facies arcam.* Symbolicè S. Ambros. l. de Noe c. 6. omne corpus nostrum atextum est, sicut nidus: nidi quidam sunt oculi nostri, quibus se visus inferit. Nidi sunt nostrarum sinus aurium - nidus est narium &c.

Vidit scalam. Gen. 28. 12. Per hanc intelligit B. Theodoretus q. 82. divinam providentiam, quae caelum & terram attingit. Sed nota, quòd scala haec priùs sit super terram, & postea caelum tangat. Cur non primò nomi-

Uuu

natur